

EUROOPA KESKPANGA OTSUS,

19. aprill 2013,

euro pangatähtede nimiväärtuste, tehniliste nõuete, reprodutseerimise, vahetamise ja ringlusest kõrvaldamise kohta

(uuesti sõnastatud)

(EKP/2013/10)

(2013/211/EL)

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

tähtede kujundusega ja võttes arvesse Euroopa pangatähtede kasutajate liitude erilisi visuaalseid ja tehnilisi nõudeid.

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 128 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Keskpangade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklit 16,

ning arvestades järgmist:

(1) 20. märtsi 2003. aasta otsuse (euro pangatähtede nimiväärtuste, iseloomulike tunnuste, reprodutseerimise, vahetamise ja ringlusest kõrvaldamise kohta) ⁽¹⁾ reguleerimisala tuleb laiendada, et hõlmata tulevased euro pangatähtede seeriad. Selleks tuleb otsuses EKP/2003/4 teha mitmeid tehnilisi muudatusi. Lisaks tuleb otsuse EKP/2003/4 kohaldamisel ja tõlgendamisel saadud kogemusi arvesse võttes täiendavalt selgitada ja parendada mõningaid reegleid ja menetlusi. Seetõttu tuleb otsus EKP/2003/4 eespool osutatud muudatustega selguse ja läbipaistvuse huvides uuesti sõnastada.

(2) Lepingu artikli 128 lõike 1 ja Euroopa Keskpangade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga (EKP) põhikirja artikli 16 kohaselt on Euroopa Keskpangal ainuõigus anda luba euro pangatähtede emissiooniks liidu piires. Nende sätete kohaselt võivad neid pangatähti emiteerida EKP ja keskpangad liikmesriikides, mille rahühik on euro. Nõukogu 3. mai 1998. aasta määruse (EÜ) nr 974/98 (euro kasutusele võtmise kohta) ⁽²⁾ artikli 10 kohaselt lasevad EKP ja riikide keskpangad käibele euros väärin-gustatud pangatähed.

(3) Euroopa Rahainstituut (ERI) valmistas ette euro pangatähtede tootmise ja emiteerimise ning lihtsustas uute euro pangatähtede nominaalväärtuste ja omaduste omaksvõttu ja vastuvõttu kasutajate poolt eelkõige seoses euro panga-

(4) ERI õigusjärglasena kuulub algselt ERI-le kuulunud euro pangatähtede autoriõigus EKP-le. EKP ja EKP nimel tegutsevad RKPd võivad realiseerida seda autoriõigust seoses reprodutsiooniga, mille emissioon või käibelelaskmine toimub seda autoriõigust rikkudes, näiteks reprodutsioon, mis võib negatiivselt mõjutada euro pangatähtede mainet.

(5) EKP ja RKPd võivad aeg-ajalt välja anda euro pangatähtede uue seeria, millel on tõhustatud turvaelemendid ja mille puhul on arvesse võetud pärast esimest seeriat toimunud tehnoloogilisi uuendusi.

(6) EKP ja RKPde euro pangatähtede emiteerimise õigus hõlmab kõikide õiguslike meetmete võtmise pädevust, mida on vaja euro pangatähtede kui maksevahendi ehtsuse kaitseks. EKP peaks võtma meetmeid, et tagada euroala liikmesriikides kaitse miinimumtase ning tagada, et üldsus oskaks eristada reprodutsioone euro pangatähtedest, mida emiteerivad EKP ja RKPd ja mis ei ole võltsitud pangatähed nõukogu 28. juuni 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1338/2001 (milles sätestatakse euro võltsimise takistamiseks vajalikud meetmed) ⁽³⁾ artikli 2 punkti a kohaselt (edaspidi „ehtsad euro pangatähed“) Seetõttu on vaja kehtestada ühised reeglid, mille kohaselt on euro pangatähtede reprodutseerimine lubatud.

(7) Käesolev otsus ei kitsenda kriminaalõiguse kohaldamist, eriti võltsingute osas.

(8) Euro pangatähtede elektroonilisi reprodutsioone loetakse seaduslikuks vaid juhul, kui nende tootja võtab piisavad tehnilised meetmed, millega hoiab ära väljatriikid, mida elanikkond võiks ekslikult pidada ehtsateks euro pangatähtedeks.

⁽¹⁾ ELT L 78, 25.3.2003, lk 16.

⁽²⁾ EÜT L 139, 11.5.1998, lk 1.

⁽³⁾ EÜT L 181, 4.7.2001, lk 6.

- (9) Pädevus võtta meetmeid ehsate euro pangatähtede kui maksevahendi ehsuse kaitseks hõlmab pädevust vastu võtta ühine kord, mille kohaselt on RKPd valmis kahjustatud ehsaid euro pangatähti ümber vahetama. Selle korra alusel määratletakse teatud euro pangatähtede liigid, mida RKPdel tuleb kinni pidada, kui need esitatakse vahetuseks.
- (10) Originaalse euro pangatähe osa, mille esitamine annab õiguse vahetuseks, peab vastama mõõtmete miinimumnõuetele. Neid mõõtmeid tuleks väljendada protsendina originaalse euro pangatähe pindalast enne kahjustamist, et vältida mõõtmete moonutatust näiteks juhul, kui euro pangatäht kahjustus kokkutõmbumise tagajärjel.
- (11) Määruse (EÜ) nr 1338/2001 kohaselt peavad krediitiasutused ja muud makseteenuse pakkujad oma makseteenuse tegevuse ulatuses, samuti muud pangatähtede ja müntide töötamise ja elanikkonnale jaotamisega tegelevad asutused, tagama, et kontrollitakse nende poolt saadud selliste euro pangatähtede ja müntide ehsust, mida nad kavatsevad tagasi ringlusse suunata, ja avastatakse võltsingud.
- (12) Kuna ehsate euro pangatähtede kahjustamine vargusevastaste seadmete poolt võib esineda kuriteo toimepanemise või katse käigus, tuleb tagada, et pangatähti saab sel juhul vahetada ainult kuriteo toimepaneku või katse ohver.
- (13) Et toetada vargusevastaste seadmete kohast haldust kõikide määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 1 osutatud asutuste ja majandustegevuses osalejate poolt, on RKPdel kohane nõuda pangatähtede käitlejatelt tasu, mille arvel hüvitada analüüsi teostamist seoses vargusevastastes seadmetes kahjustatud ehsate euro pangatähtede vahetusega.
- (14) Tasu ei nõuta siis, kui kahjustamine toimub röövimise või varguse või nende katse tagajärjel, ja väheolulise tasu vältimiseks nõutakse seda ainult siis, kui vahetuseks esitatakse miinimumarv kahjustatud ehsaid euro pangatähti.
- (15) Ehsad euro pangatähed, mis on vargusevastaste seadmete kasutamise tõttu kahjustatud suures koguses, tuleb esitada vahetuseks pakkidena, milles on miinimumarv euro pangatähti.
- (16) Et toetada sularahatsükli turvalisuse suurendamise püüdlusi ja mitte karistada vargusevastaste seadmete kasutamist, on kohane krediteerida määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 1 osutatud asutusi ja majandustegevuses osalejaid, kes esitavad juhuslikult vargusevastaste seadmete poolt kahjustatud ehsad euro pangatähed vahetuseks, nende pangatähtede vastuvõtmise päeval samamoodi, kui tehakse korraliste sularahapaigutustega.
- (17) Et toetada Euroopa Liitu finantsüsteemi rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks kasutamise vältimisel, on eurosüsteemi jaoks kohane määratleda mis tahes taotlejate taotluste menetlemise kord seoses kahjustatud euro pangatähtede vahetusega, mille väärtus on vähemalt 7 500 eurot. Need reeglid ei piira mis tahes rangemaid tuvastamise ja aruandluse nõudeid, mille liikmesriigid on vastu võtnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/60/EÜ (mis käsitleb rahandussüsteemi rahapesuks, sh terrorismi rahastamiseks, kasutamise tõkestamist) ⁽¹⁾ ülevõtmisel.
- (18) EKP ainuõigus anda luba euro pangatähtede emissiooniks liidus hõlmab euro pangatähtede käibelt kõrvaldamise ja ühise korra kehtestamise pädevuse, mille alusel EKP ja RKPd saaksid sellist käibelt kõrvaldamist teostada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Nimiväärtused ja tehnilised nõuded

1. Euro pangatähtede esimestes seeriates on seitse nimiväärtust vahemikus viiest kuni viiesaja euron, mille teemaks on „Euroopa ajad ja stiilid”, mis vastavad järgmistele tehnilistele nõuetele.

Nimiväärtus (eurot)	Mõõtmed (esimene seeria)	Mõõtmed (teine seeria)	Põhivärv	Kujundus
5	120 × 62 mm	120 × 62 mm	Hall	Klassikaline
10	127 × 67 mm	127 × 67 mm	Punane	Romaani
20	133 × 72 mm	133 × 72 mm	Sinine	Gooti
50	140 × 77 mm	140 × 77 mm	Oranž	Renessanss

⁽¹⁾ ELT L 309, 25.11.2005, lk 15.

Nimiväärtus (eurot)	Mõõtmed (esimene seeria)	Mõõtmed (teine seeria)	Põhivärv	Kujundus
100	147 × 82 mm	Otsustamisel	Roheline	Barokk ja rokokoo
200	153 × 82 mm	Otsustamisel	Kollane-pruun	Teras- ja klaasarhitektuur
500	160 × 82 mm	Otsustamisel	Purpur	Moodne 20. sajandi arhitektuur

2. Seitsmel euro pangatähtede seeria nimiväärtuse esiküljel on kujutatud väravad ja aknad ning tagaküljel sillad. Kõik seitse nimiväärtust on tüüpilised näited erinevatest eespool osutatud Euroopa kunstiperioodidest. Muud kujunduselemendid on:

- Euroopa Liidu sümbol;
- vääringu nimi rooma ja kreeka tähestikus ja täiendavalt teise seeria pangatähtede jaoks vääringu nimi kirillitsas;
- EKP lühend Euroopa Liidu ametlikes keeltes; esimese seeria pangatähtede osas piirduvad EKP lühendid järgmise viie ametliku keelega: BCE, ECB, EZB, EKT ja EKP ning teise seeria euro pangatähtede osas piirduvad lühendid täiendavalt järgmise üheksa ametliku keelega: BCE, ECB, ЕЦБ, EZB, EKP, EKT, EKB, БСЕ ja EBC;
- © sümbol, mis osutab, et autoriõigus kuulub EKP-le, ja
- EKP presidendi allkiri.

Artikkel 2

Euro pangatähtede reprodutseerimise reeglid

1. Reprodutseerimine tähendab mis tahes materiaalsel või mittemateriaalsel kujutist, mis kasutab artiklis 1 osutatud euro pangatähe tervikut või osa või selle üksikute kujunduselementide osi, näiteks värv, suurus ja tähtede või sümbolite kasutus, mis võib sarnaneda ehtsa euro pangatähega või jätta üldiselt mulje ehtsast euro pangatähdest, olenemata järgmisest:

- kujutise suurus või
- tootmisel kasutatud materjal(id) või võtted või
- kas euro pangatähe kujundust, näiteks tähti või sümboleid, on muudetud või täiendatud.

2. Õigusvastasteks loetakse reproduktioone, mida elanikkond võiks ekslikult ehtsateks euro pangatähtedeks pidada.

3. Järgmistele kriteeriumidele vastavaid reproduktioone loetakse õiguspäraseks, kuna elanikkonna poolt ekslikult ehtsateks euro pangatähtedeks pidamise risk puudub:

- artiklis 1 osutatud euro pangatähe ühepoolsed reproduktioonid, kui reproduktiooni suurus on artiklis 1 osutatud vastava euro pangatähe pikkuse ja laiuse suhtes vähemalt 125 % suurem või vähemalt 75 % väiksem;
- artiklis 1 osutatud euro pangatähe kahepoolsed reproduktioonid, kui reproduktiooni suurus on artiklis 1 osutatud vastava euro pangatähe pikkuse ja laiuse suhtes vähemalt 200 % suurem või vähemalt 50 % väiksem;
- artiklis 1 osutatud euro pangatähe üksikute kujunduselementide reproduktioonid, kui need kujunduselemendid ei ole kujutatud pangatähega sarnasel taustal;
- ühepoolsed reproduktioonid, mis kujutavad üht osa euro pangatähe esi- või tagaküljest, kui see osa on artiklis 1 osutatud euro pangatähe algse esi- või tagakülje suuruse suhtes üks kolmandik väiksem;
- sellisest materjalist reproduktioonid, mis selgelt eristuvad paberist ja mille välimus on pangatähtede jaoks kasutatud materjalist selgelt erinev;
- mittemateriaalsed reproduktioonid, mis on tehtud elektrooniliselt veebilehtedel traat- või traadita ühenduses või mis tahes muul viisil, mis võimaldab avalikku juurdepääsu nendele reproduktioonidele vabalt valitud kohast ja ajal, kui
  - sõna SPECIMEN (näidis) on paigutatud diagonaalselt üle reproduktiooni, kasutades kirja Arial või kirjaga Arial sarnanevat kirja, ja
  - elektroonilise reproduktiooni punktihedus 100 % suuruses ei ületa 72 punkti tolli kohta (dpi).

4. Reproduktsoonide korral lõike 3 punkti f alusel:

— peab sõna SPECIMEN (näidis) pikkus olema vähemalt 75 % reproduktiooni pikkusest ja

— sõna SPECIMEN (näidis) kõrgus peab olema vähemalt 15 % reproduktiooni laiusest ja

— sõna SPECIMEN (näidis) peab olema esitatud läbipaistmatu kattevärviga, mis on kontrastvärv vastava euro pangatähe artiklis 1 määratletud põhivärvile.

5. Vastava kirjaliku taotluse saamisel kinnitavad EKP ja RKPd, et õiguspärased on ka lõike 3 kriteeriumidele mittevastavad reproduktioonid, kui elanikkond ei saa neid ekslikult pidada artiklis 1 osutatud ehtsateks pangatähtedeks. Kui reproduktioon tehakse ainult ühe rahaühikuna eurot kasutava liikmesriigi territooriumil, tuleb eespool osutatud taotlused esitada selle liikmesriigi RKP-le. Kõikidel muudel juhtudel esitatakse vastavad taotlused EKP-le.

6. Euro pangatähtede reproduktseerimise reegleid kohaldatakse ka ringlusest kõrvaldatud või käesoleva otsuse kohaselt seadusliku maksevahendi staatuse kaotanud euro pangatähtedele.

Artikkel 3

Kahjustatud ehtsate euro pangatähtede vahetus

1. RKPd peavad taotluse korral lõikes 2 sätestatud tingimustel ja artiklis 6 osutatud EKP nõukogu otsuse tingimustel vahetama välja kahjustatud ehtsa euro pangatähe, kui:

a) esitatakse üle 50 % euro pangatähest või

b) euro pangatähest esitatakse 50 % või vähem, kuid taotleja tõendab, et puuduvad osad on hävinud.

2. Lisaks lõikele 1 kohaldatakse kahjustatud ehtsate euro pangatähtede vahetamisel järgmisi täiendavaid tingimusi:

a) kahtluse korral taotleja euro pangatähtede valduse õiguspärasuse osas: taotleja peab oma isiku tõendama ja esitama tõendid, et ta on omanik või muul viisil volitatud;

b) kahtluse korral euro pangatähtede ehtsuse osas: taotleja peab oma isiku tõendama;

c) plekkidega, saastunud või määrdunud euro pangatähtede esitamise korral: taotleja peab esitama kirjaliku selgituse plekkide tekke, saastumise või määrdumise viisi kohta;

d) ehtsate euro pangatähtede kahjustamise korral vargusevastastes seadmetes: taotleja peab esitama kirjaliku selgituse värvikaotuse põhjuse kohta;

e) ehtsate euro pangatähtede kahjustamise korral vargusevastastes seadmetes seoses röövi, varguse või selle katsega või muu kuriteoga: pangatähed vahetatakse ainult omaniku, kes on pangatähtede kahjustamisele viinud kuriteo või selle katse ohver, või tema poolt volitatud taotleja taotlusel;

f) ehtsate euro pangatähtede kahjustamise korral vargusevastastes seadmetes, kui need on esitanud määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 1 osutatud asutused või majandustegevuses osalejad: need asutused või majandustegevuses osalejad peavad esitama kirjaliku selgituse värvikaotuse põhjuse kohta, osutama vargusevastase seadme omadustele, esitama kahjustatud pangatähtede esitaja andmed ja nende esitamise kuupäeva;

g) ehtsate euro pangatähtede kahjustamise korral vargusevastastes seadmetes suurtes kogustes: võimaluste piires ja RKP taotluse korral esitatakse need sajast euro pangatähest koosnevate pakkidena, juhul kui esitatavate euro pangatähtede kogus on selliste pakki moodustamiseks piisav;

h) kahjustatud ehtsate euro pangatähtede vahetuseks esitamise korral määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 1 osutatud asutuste või majandustegevuses osalejate poolt ühe või enama tehingu osas väärtusega vähemalt 7 500 eurot: asutused või majandustegevuses osalejad peavad esitama dokumendid pangatähtede päritolu kohta ja tõendama kliendi isiku või kohastel juhtudel direktiivis 2005/60/EÜ määratletud tegelikult kasu saava omaniku. See kohustus kehtib ka siis, kui ei ole kindel, kas väärtuse piirmäär 7 500 eurot on täidetud. Käesolevas lõikes sätestatud reeglid ei piira rangemaid isiku tõendamise ja aruandlusnõudeid, mille liikmesriigid on vastu võtnud direktiivi 2005/60/EÜ ülevõtmisel.

3. Olenemata eespool sätestatust:

a) kui RKPd teavad või neil on piisav põhjus arvata, et ehtsad euro pangatähed on kahjustatud tahtlikult, keelduvad nad vahetamisest ega anna välja euro pangatähti, et vältida selliste euro pangatähtede uuesti ringluse sattumist või takistada taotlejal nende teisele RKP-le vahetuseks esitamist. Nad vahetavad kahjustatud ehtsad euro pangatähed, kui nad teavad või neil on piisav põhjus arvata, et taotleja on heauskne, või kui taotleja tõendab oma heausksust. Tahtlikult kahjustatuteks ei loeta üldjuhul vähesel määral kahjustatud euro pangatähti, näiteks kui neil on märkmed, numbrid või lühilauseid; ja

- b) kui RKPd teavad või neil on piisav põhjus arvata, et on sooritatud kuritegu, keelduvad nad kahjustatud ehtsate euro pangatähtede vahetamisest ja peavad neid kviitungi vastu kinni kui tõendeid, et esitada need pädevatele ametiasutustele kriminaalmenetluse algatamiseks või toetamiseks. Kui pädevad asutused ei otsusta teisiti, vahetatakse ehtsad euro pangatähed menetluse lõpus lõigete 1 ja 2 tingimustel;
- c) kui RKPd teavad või neil on piisavalt põhjust arvata, et kahjustatud ehtsad euro pangatähed on saastunud ja esineb tervisekaitse ja ohutuse risk, vahetavad nad kahjustatud ehtsad euro pangatähed välja, kui taotleja esitab pädevate asutuste tervisekaitse ja ohutuse riski hinnangu.

Artikkel 4

Tasu kehtestamine vargusevastaste seadmete poolt kahjustatud ehtsate euro pangatähtede vahetamise eest

1. RKPd kehtestavad tasu määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 1 osutatud asutuste või majandustegevuses osalejate suhtes, kui need taotlevad RKPdelt kooskõlas artikliga 3 vargusevastaste seadmete poolt kahjustatud ehtsate euro pangatähtede vahetamist.
2. Tasu on 10 euro senti kahjustatud euro pangatähe kohta.
3. Tasu võetakse ainult siis, kui vahetatakse vähemalt 100 kahjustatud euro pangatähte. Tasu võetakse kõikide vahetatud euro pangatähtede eest.
4. Tasu ei võeta siis, kui euro pangatähed kahjustati seoses röövi või vargusega või selle katsega või muu kuriteoga.

Artikkel 5

Vahetuseks esitatud vargusevastaste seadmete poolt juhuslikult kahjustatud ehtsate euro pangatähtede väärtuse krediteerimine

1. RKPd krediteerivad määruse (EÜ) nr 1338/2001 artikli 6 lõikes 1 osutatud asutusi või majandustegevuses osalejaid, kellel on vastava RKP juures konto, vargusevastaste seadmete poolt juhuslikult kahjustatud ehtsate euro pangatähtede väärtuses nende pangatähtede saamise kuupäeval, kui:
  - a) euro pangatähti ei kahjustatud seoses röövi, varguse või muu kuriteoga;
  - b) RKP saab viivitamata kontrollida, et taotletav summa vastab üldjoontes esitatud pangatähtede väärtusele, ja
  - c) esitatakse kogu RKP poolt nõutav teabe.

2. Mis tahes vahe, mis tekib pärast vahetuseks esitatud juhuslikult kahjustatud ehtsate euro pangatähtede arvutatud väärtuse ja enne menetlust krediteeritud summa vahel, debiteeritakse või krediteeritakse vastavalt vajadusele taotluse esitanud asutuse või majandustegevuses osaleja kontol.

3. Artiklis 4 osutatud tasud arvutatakse RKP poolt töödeldud juhuslikult kahjustatud euro pangatähtede lõpliku arvu põhjal.

Artikkel 6

Euro pangatähtede ringlusest kõrvaldamine

Euro pangatähtede liigi või seeria käibelt kõrvaldamist reguleerib EKP nõukogu otsus, mis avaldatakse üldiseks teadmiseks *Euroopa Liidu Teatajas* ja muus meedias. Otsus peab hõlmama vähemalt järgmisi punkte:

- ringlusest kõrvaldatavate euro pangatähtede liik või seeria;
- vahetamise tähtaeg;
- kuupäev, mil euro pangatähe liik või seeria kaotab seadusliku maksevahendi staatuse ja
- nende euro pangatähtede käitlemise viis, mis esitatakse pärast ringlusest kõrvaldamise tähtaja möödumist ja/või pärast seda, kui nad on kaotanud seadusliku maksevahendi staatuse.

Artikkel 7

Jõustumine ja kehtetuks tunnistamine

1. Otsus EKP/2003/4 tunnistatakse kehtetuks.
2. Viiteid otsusele EKP/2003/4 käsitletakse viidetena käesolevale otsusele.
3. Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Frankfurt Maini ääres, 19. aprill 2013

EKP nõukogu nimel
EKP president
Mario DRAGHI

LISA

VASTAVUSTABEL

Otsus EKP/2003/4	Käesolev otsus
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 6
Artikkel 6	Artikkel 7